

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08.11.2006, sp. zn. 28 Cdo 2259/2006, ECLI:CZ:NS:2006:28.CDO.2259.2006.1

Číslo: 53/2008

Právní věta: Postupník práva na vydání náhradního pozemku podle § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů, nemůže toto právo uplatnit po 31. 12. 2005; to platí bez zřetele k tomu, že tato lhůta uplynula bez jeho zavinění.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.11.2006

Spisová značka: 28 Cdo 2259/2006

Číslo rozhodnutí: 53

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhradní pozemek

Předpisy: § 11 odst. 2 předpisu č. 229/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d Plzeň – sever zamítl rozsudkem ze dne 21. 11. 2005 návrh žalobce, aby uložil žalovanému uzavřít s ním smlouvu o převodu konkrétně specifikovaných pozemků v katastrálním území K. Ú. Tím měla být splněna povinnost žalovaného převést na žalobce náhradní pozemky podle § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“). Tento nárok žalobce získal převodem od oprávněné osoby podle § 33a uvedeného zákona. Soud nevyhověl návrhu s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž nemá oprávněná osoba právo výběru náhradního pozemku.

V odvolacím řízení K r a j s k ý s o u d v Plzni rozsudkem ze dne 15. 2. 2006 jednak zrušil rozsudek soudu prvního stupně a řízení zastavil ve vztahu k pozemku, ohledně něhož vzal žalobce žalobu zpět, a ve zbývající části rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Právní závěr soudu prvního stupně shledal správným, a dále doplnil odůvodnění zamítavého rozsudku tím, že podle článku VI. zákona č. 253/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/2003 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ... (dále jen „zákon č. 253/2003 Sb.“) právo žalobce zaniklo. Odvolací soud uzavřel, že ustanovení § 13 odst. 6 a 7 zákona o půdě, a článek VI. zákona č. 253/2003 Sb., byly zrušeny jen pokud se týkají oprávněných osob, kterým vzniklo právo na jiný pozemek podle § 11 odst. 2 zákona o půdě, a jejich dědiců. Nárok postupníků na převod náhradních pozemků tak zanikl ke dni 31. 12. 2005, a žalobě proto nelze vyhovět.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce včasné dovolání, jehož přípustnost dovodil z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Rozsudek odvolacího soudu má podle něho po právní stránce zásadní význam, protože řeší právní otázky v rozporu s hmotným právem, zejména v rozporu s ustanovením § 11 odst. 2 zákona o půdě a § 583 obč. zák. Namítá nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř., pokud odvolací soud dospěl k závěru, že žalobce nemá postavení oprávněné osoby, když nárok získal postoupením pohledávky od původního restituente J. L. smlouvou ze dne 13. 4. 2005. Dovolatel zastává názor, že je nositelem nároku tohoto původního restituente v důsledku singulární sukcese, a má všechny nároky vyplývající z § 11 odst. 2 zákona o půdě. Zákon č. 95/1999 Sb. považuje dovolatel v otázce poskytování náhradních pozemků pouze za podpůrný ve vztahu k § 11 odst. 2 zákona o půdě, který má prioritu, což má význam i z hlediska principu tzv. veřejné nabídky, obsažené ve vnitřních předpisech žalovaného. Dovolatel dále poukazuje na to, že nárok původního restituente na náhradní pozemky nebyl dlouhodobě uspokojen, když rozhodnutí pozemkového úřadu o nevydání původních pozemků jsou z let 1992 – 1995. Vydáním konkrétních pozemků žalobci by nebylo porušeno právo jiných oprávněných osob, protože stát disponoval podstatně vyšší výměrou pozemků způsobilých pokrýt veškeré nároky oprávněných osob. Konečně dovolatel argumentuje tím, že lhůta 31. 12. 2005, stanovená v článku VI. zákona č. 253/2003 Sb., je lhůtou prekluzivní, a jestliže podal žalobu před jejím uplynutím, k prekluzi jeho práva nedošlo. Navrhl, aby rozsudky soudů obou stupňů byly zrušeny a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Dovolání splňuje formální náležitosti stanovené zákonem. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., protože otázkou zániku práva na náhradní pozemky podle § 11 odst. 2 zákona o půdě, jak vyplývá ze zákona č. 253/2003 Sb., se dosud nezabýval. Rozsudek odvolacího soudu proto přezkoumal v dovolacím řízení v rozsahu dovolacích důvodů (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) a dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

V první řadě dovolací soud konstatuje, že odvolací soud vycházel při posouzení návrhu žalobce, aby žalovaný byl uznán povinným s ním uzavřít smlouvu o převodu pozemků dle výběru žalobce, z judikatury dovolacího soudu, která nedoznala změny. I nadále dovolací soud vychází z toho, že nárok oprávněné osoby je právem, které je vymožitelné, je soudem chráněno, a lze je realizovat uložením povinnosti uzavřít smlouvu (viz rozsudek Nejvyššího soudu z 22. 8. 2002, sp. zn. [28 Cdo 1847/2001](#)), přičemž ovšem tento nárok neznamená, že oprávněná osoba má možnost jednostranného výběru náhradního pozemku (např. rozsudek Nejvyššího soudu z 29. 1. 1997, sp. zn. 2 Cdon 522/96). Odvolací soud tuto problematiku dostatečně objasnil a na jeho odůvodnění lze plně odkázat.

Problematikou zániku práva na náhradní pozemek ve smyslu § 11 odst. 2 zákona o půdě se dovolací soud dosud nezabýval. Dovolateli je třeba dát zapravdu, že pokud došlo k postoupení práva oprávněné osoby, jak je upraveno v § 33a odst. 1 zákona o půdě, získal tím postupník podle druhé věty tohoto ustanovení postavení oprávněné osoby podle zákona o půdě. Změnu do tohoto práva vnesl zákon č. 253/2003 Sb., který v článku VI. stanovil, že lhůta pro převod náhradních pozemků končí dnem 31. 12. 2005. Je nutno vyjít z toho, že pozdější zákon mění zákon dřívější, přičemž dle názoru odvolacího soudu nelze vycházet z názoru dovolatele, že jde o jakýsi podpůrný zákon. Tím ovšem ve skutečnosti právo na poskytnutí náhradního pozemku nový zákon odejmul těm oprávněným osobám, jejichž řádně uplatněný nárok na náhradní pozemky stát neuspokojil. Objektivně stanovená lhůta k splnění závazku poskytnout náhradní pozemek, tj. 31. 12. 2005, nezávisela na jednání oprávněné osoby, ale na činnosti Pozemkového fondu, jehož jednání oprávněná osoba nemohla v podstatě ovlivnit. Není proto ani rozhodující, zda nárok na poskytnutí náhradního pozemku byl uplatněn jen u Pozemkového fondu, nebo i u soudu. Šlo o nárok řádně uplatněný a neuspokojený ke

dni, s nímž pozdější zákon vázal zánik neuspokojeného práva.

Dovolací soud jako soud obecný nemůže zákon vykládat jinak než podle jeho znění, smyslu a důvodů, jež sledoval. Je pak na jiných orgánech, aby v případě jeho neúnosnosti dosáhly jeho změny nebo zrušení. K tomu právě došlo u zmíněného zákona nálezem pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. Pl ÚS 6/2005, uveřejněným pod č. 531/2005 Sb., jímž byl mj. změněn článek VI. zákona č. 253/2003 Sb. Tato změna se však týkala podle výslovného znění výroku tohoto nálezu pouze původních oprávněných osob, (tedy těch, jež splňovaly požadavky uvedené v § 4 a § 6 odst. 1 zákona o půdě). V odůvodnění svého nálezu pak Ústavní soud vyložil, z jakého důvodu vyjmul ze zrušovacího výroku ostatní osoby, včetně těch, které nárok na náhradní pozemek získaly postoupením od původních oprávněných osob. V zásadě vyšel z úvahy, že nejde o osoby, jimž byla v minulosti způsobena křivda, kterou má zákon o půdě odstranit, ale o osoby, které převzetím nároku od oprávněných osob jednaly jako jiné osoby v rámci běžných občanskoprávních či obchodních vztahů. Odvolací soud tedy aplikoval na daný případ správnou právní normu a správně ji vyložil.

S ohledem na shora uvedené závěry shledal dovolací soud rozsudek odvolacího soudu správným a podle § 243b odst. 2, věta před středníkem, proto dovolání zamítl.